

› Nytt om navn

Stein Opjordsmoen
Ilner. Foto Tidsskriftet

Helge Ræder.
Foto Torunn Olsnes,
Universitet i Bergen

Tor Åm. Foto Magnus
Ridola, Helse- og om-
sorgsdepartementet

Ilner æresmedlem i WPA

Under den 15. verdenskongressen i psykiatri (World Congress of Psychiatry), som ble avholdt i Buenos Aires i Argentina i september 2011 med mer enn 14 000 deltakere til stede, ble Stein Opjordsmoen Ilner (f. 1942) utnevnt til æresmedlem av World Psychiatric Association (WPA).

Ilner tok medisinsk embetseksamen i Oslo i 1968, ble godkjent spesialist i nevrologi i 1976 og i psykiatri i 1985. Han tok doktorgraden i 1990.

– I september i år ble jeg orientert av presidenten i WPA om at jeg var blitt æresmedlem. Det kom totalt uventet på meg, men nå har jeg fått tilsendt diplom, så det stemmer tydeligvis, forteller Ilner.

WPA består blant annet av et 60-talls faglige seksjoner, og i 1999 ble Ilner valgt inn som leder av den delen av organisasjonen som kalles Section of Clinical Psychopathology. I denne seksjonen arbeider man for å fremme og utvikle faget psykopatologi, som er grunnleggende for all psykiatri, rundt om i hele verden, noe som også har ført til internasjonalt forskningssamarbeid. Ilner er siden blitt gjenvalgt som leder av seksjonen på hver verdenskongress, som avholdes hvert tredje år. Han valgte selv å gå av i år.

– Nå er det slutt for mitt vedkommende, men totalt sett har jeg nok virket som leder uvanlig lenge. Det har lyktes å rekruttere yngre og entusiastiske etterfølgere, og jeg ser lyst på fremtiden for seksjonen, sier Ilner.

Helge Ræder tildelt Falchs juniorpris

Helge Ræder (f. 1972) er tildelt Falchs juniorpris for yngre forskere (under 40 år) for 2011. Han får prisen for sin forskning på diabetesgenetikk, men også for sin evne til å få resultatene publisert i høyt rangerte tidsskrifter.

Ræder har kombinert klinisk forskning med basalforskning, og han har hele tiden vært opptatt av hvordan basale forskningsmetoder kan brukes både til å bedre diagnostikk og til å berede grunnen for nye behandlingsmetoder i forskningsfeltet som er knyttet til diabetes og bukspyttkjertelfunksjon. For tiden er Ræder nodeleder i professor Pål Njølstads forskningsgruppe ved Institutt for klinisk medisin ved Universitetet i Bergen, hvor han også tok sin doktorgrad under veiledning av Njølstad.

Ræder var dessuten sentral i oppdagelsen av en ny diabetesform, CEL-MODY. Funnene ble publisert i *Nature Genetics* i 2006. I tillegg til å beskrive et nytt klinisk syndrom og nye genetiske varianter i to norske familier viste Ræder også at vanlige varianter i genet var overrepresentert i en undergruppe av pasienter med diabetes og tegn til dysfunksjon av bukspyttkjertelen. For å forstå sykdomsmekanismen hadde han et kortere forskningsopphold ved universitetet i Marseille som resulterte i data som ble brukt i artikkelen i *Nature Genetics*. For ytterligere å belyse sykdomsmekanismen studerte Ræder strukturelle forhold ved bukspyttkjertelen og fant fettinfiltrasjon i kjertelen hos ikke-diabetiske mutasjonsbærere, noe som tyder på at denne fettinfiltrasjonen er en tidlig hendelse i sykdomsutviklingen. Han fulgte opp med kliniske studier av effekten av enzymbehandling hos affiserte pasienter.

Ræder har vist oppsiktsvekkende evner både når det gjelder utforming av hypoteser, organisering av kliniske og molekylære undersøkelser og statistiske analyser.

Tor Åm blir samhandlingsdirektør

Tor Åm (f. 1951), prosjektdirektør for det nasjonale nettverket for gjennomføring av samhandlingsreformen, tiltrer i ny stilling som samhandlingsdirektør ved St. Olavs hospital.

Åm tiltrer stillingen 1. januar 2012 og vil gradvis trappe ned sitt nasjonale engasjement. Fra andre halvår 2012 vil han ha en bistilling i Helse- og omsorgsdepartementet.

Den nye samhandlingsdirektøren gjør det mulig for St. Olavs hospital å løfte samhandling som en tydelig strategisk satsing i årene som kommer.

Tor Åm har siden juli 2010 vært ansatt som ekspedisjonssjef i Samhandlingsavdelingen i Helse- og omsorgsdepartementet, og han har tidligere vært prosjektdirektør i samme avdeling. Fra 1. juli 2011 gikk han tilbake til stillingen som prosjektdirektør. Tidligere var Åm kommunaldirektør for helse og velferd i Trondheim.

– Jeg gleder meg veldig til å bli en del av en organisasjon jeg kjenner godt til. Jeg mener vi nå har fått en faglig viktig reform som vil gi et bedre tilbud til pasientene. For meg har det alltid vært inspirerende å jobbe strategisk, men samtidig være tett på den praktiske hverdagen. Det vil jeg få mulighet til nå, sier Tor Åm.

Pål R. Njølstad.
Foto Øyvind Blom,
Haukeland univer-
sitetssjukehus

Lars Engebretsen.
Foto Tidsskriftet

Sverre Rørtveit.
Foto privat

ERC Advanced Grant til Pål R. Njølstad

Professor Pål Rasmus Njølstad (f. 1961), ved Institutt for klinisk medisin ved Universitet i Bergen, og hans samarbeidspartnere har fått forskningsmidler fra EU, et såkalt Advanced Grant fra European Research Council (ERC).

Njølstad får 17,6 millioner og skal lede gruppen som skal forske på de genetiske faktorene som fører til fedme og diabetes hos barn. Tildelingen går over fem år og er en del av EUs 7. rammeprogram for forskning (FP7).

For å nå opp i konkurransen om å få ERC Advanced Grant er søkernes tidligere resultater en del av vurderingen, og forskningsgruppen til Njølstad har over mange år vært i forskningsfronten her. Gruppen har blant annet identifisert en ny undergruppe av diabetes, CEL-MODY, som er forårsaket av mutasjoner i CEL-genet. De har også funnet ut at man kan behandle diabetes hos nyfødte med tabletter fremfor injeksjoner. Disse resultatene er blant de faktorene som spiller inn når miljøet er blitt vurdert internasjonalt og funnet å være i verdensklasse.

Den andre delen av vurderingen som ligger til grunn, er naturligvis prosjektet det søkes om støtte til. Det legges vekt på at prosjektet er innovativt. Njølstads prosjekt vil bli utført i samarbeid med både nasjonale og internasjonale partnere.

De neste fem årene skal forskerne bruke de ulike store pasientdatabasene som vi er alene om å ha i Norge, som Mor-Barn-undersøkelsen, Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) og Fødselsregisteret, til å lete etter genetiske sammenhenger mellom overvekt og diabetes hos barn.

Engebretsen ny redaktør i JBJS

Professor Lars Engebretsen (f. 1949) er utnevnt som ny internasjonal redaktør for det amerikanske tidsskriftet *Journal of Bone and Joint Surgery (JBJS)*, verdens største ortopediske tidsskrift. Dette kan vi lese på www.klokavskade.no – nettsiden til Senter for idrettsskedeforskning.

Historien til det ortopediske tidsskriftet strekker seg langt bakover i tid. Tidsskriftet har et omfattende PDF-arkiv helt tilbake til 1887. Dette er et tidsskrift som av mange anses som den mest sentrale kilden til informasjon både for forskere og kirurger innenfor ortopedien. Tidsskriftet regnes nærmest som «obligatorisk lesning» for generalister og spesialister.

Å være internasjonal redaktør i *JBJS* henger høyt, og det er Engebretsens lange fartstid som aktiv forsker og bidragsyter på området som har brakt ham inn i stillingen. De neste seks årene vil professor Engebretsen ha ansvaret «for sitt område», Europa. Med Engebretsens brede kontaktnett innenfor ortopedien borger det for en mer markant europeisk tilstedeværelse i tidsskriftet, som er basert i Needham, Massachusetts i USA.

Når det det kommer til redaktørjobbing, er Engebretsen ingen fersking. Han er sjefredaktør for IOC-tidsskriftet til *British Journal of Sports Medicine*, et magasin som har fire årlige utgivelser, mens *Journal of Bone and Joint Surgery* kommer ut to ganger i måneden.

Engebretsen sitter også i redaksjonsstyret i flere idretts- og ortopediske tidsskrifter verden over, og han har publisert mer enn 300 artikler og bokkapitler.

Lars Engebretsen har en lang og imponerende CV. Med denne nylige utnevnelsen blir den enda lengre.

Anders Forsdahls minnepris til Sverre Rørtveit

Anders Forsdahls minnepris for 2011 gikk til kommunelege Sverre Rørtveit (f. 1949) fra Austevoll. Den ble delt ut på Nidaroskongressen i oktober i år.

Prisen ble opprettet i 2006 av Nasjonalt senter for distriktsmedisin ved Universitetet i Tromsø, og den deles ut til en person som over år har utrettet en markant innsats for helsetjenesten i Distrikts-Norge.

Allmenntilleggsfaggruppe ved Universitetet i Bergen skrev følgende i sitt forslag: «Rørtveit er en trofast sliter i primærhelsetjenesten som har stått last og brast ved sin post i Austevoll kommune siden 1981. I tillegg til sin mangeårige stilling som kommunelege og distriktslege, har han gjort mange unge legers møte med primærhelsetjenesten til en faglig appetittvekker. Et stort antall turnusleger har fått sin opplæring hos Sverre. Kandidaten har hatt et spesielt interessefokus mot akuttberedskapen og utvikling av faglig kvalitet i denne tjenesten. Han har i skrift og tale understreket at denne tjenesten er et allmenntilleggsfaglig ansvar. Han har også hatt sterk interesse for infeksjonsmedisinske tema. Han har gjort fagutvikling også til et akademisk anliggende, og publikasjonslisten er imponerende.»

Rørtveit kvitterte med en distriktsmedisinsk forelesning på forskningsdagen under kongressen, med utgangspunkt i hans arbeid og forskning i Austevoll kommune. Før forelesningen ble det vist en ny kortfilm om Anders Forsdahl. Dette var med på å understreke at året prisvinner er en lege med mange fellestrekk med tidligere distriktslege i Øst-Finnmark og professor i allmenntilleggsfag, Anders Forsdahl.